

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

„Uczeń wybiera zawód”

ZESPOŁU SZKOLNO –PRZEDSZKOLNEGO W LUBOCHNI.

1. PODSTAWY PRAWNE DOTYCZĄCE REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO.

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym regulują m. in.:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty,
- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 3 kwietnia 2019 roku
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

2. STRUKTURA WSDZ OPRACOWANEGO NA POSZCZEGÓLNE CYKLE KSZTAŁCENIA.

A. Główny cel realizacji preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego:

Celem preorientacji zawodowej w przedszkolu jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień. Realizowane jest w trakcie bieżącej pracy z dziećmi lub przez zintegrowane działania nauczycieli, doradcy zawodowego, pedagoga lub psychologa.

Celem orientacji zawodowej w klasach I-III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i pro aktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji. Realizowane jest w trakcie bieżącej pracy z uczniami lub przez zintegrowane działania nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców, doradcy zawodowego, pedagoga lub psychologa.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV-VI szkoły podstawowej jest poznawanie własnych zasobów, zapoznavanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i pro aktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji. Realizowane jest w trakcie bieżącej pracy z

uczniami lub przez zintegrowane działania nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców, doradcy zawodowego, pedagoga lub psychologa.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji. Realizowane jest w formie zajęć prowadzonych przez doradcę zawodowego. Zajęcia nie podlegają ocenie oraz nie mają wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej lub ukończenie szkoły.

B. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z preorientacją, orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym SA kierowane do trzech grup adresatów:

- Uczniów,
- Rodziców,
- Nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno--zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);

- wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, tablice informacyjne;
- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową,
- organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- udział w szkoleniowych posiedzeniach rady pedagogicznej;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;

- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, tablice informacyjne);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

C. Realizatorzy działań związanych z preorientacją, orientacją i doradztwem zawodowym.

W realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej), nauczyciel-wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Poniżej przedstawiono zakresy działań z obszaru doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;

- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów.
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele – wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w sali kąciki zawodoznawcze;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

D. Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być zaangażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoły ponadpodstawowe (programowo wyższe)

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych;
- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- organizowanie dla uczniów zajęć rozwijających ich zainteresowania i pasje;
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym;
- informowanie uczniów ostatnich klas o możliwości odbywania zajęć praktycznych lub praktyk zawodowych.

Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej oraz obserwatoria rynku pracy:

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników;

- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- udzielanie informacji dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie publikacji m.in. na temat sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Stowarzyszenia branżowe:

- udzielanie informacji o istniejących firmach, potencjalnych pracodawcach w danej branży.

Cechy rzemiosł różnych i przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników, u których uczniowie w przyszłości mogą realizować praktyczną naukę zawodu);
- organizowanie konkursów zawodoznawczych dla dzieci i młodzieży.

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe centra kariery:

- prowadzenie zajęć przygotowujących do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz dalszego planowania kariery;
- prowadzenie seminariów, konferencji, warsztatów;
- wspieranie nauczycieli i rodziców w działaniach doradczych;
- umożliwianie udziału w różnych szkoleniach uczniom, którzy z rozmaitych powodów nie ukończyli szkoły podstawowej w przewidzianym terminie;
- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.

Pracodawcy:

- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i obserwacji zawodowych;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły.

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- tworzenie sieci doradców zawodowych;
- opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego;
- powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- organizowanie konferencji, szkoleń dla doradców zawodowych,
- organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Organizacje pozarządowe:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie uczniom doświadczenia pracy;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

Inne: podmioty, które mogą być partnerami w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, np. klastry edukacyjne, fundacje, stowarzyszenia, organizacje pracodawców.

W zależności od specyfiki szkoły, jej potrzeb i możliwości, a także otoczenia społeczno-gospodarczego nawiązuje ona kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

3. EWALUACJA WEWNĘTRZNA

Proponowane techniki analizy jakościowej programu to:

- Analiza dokumentacji (dzienniki – tematyka zajęć),

- Analiza wytworów uczniów,
- Ankiety dla uczniów dotyczące realizacji programu,
- Obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji uczniów,
- Wywiad z rodzicami uczniów.

4. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PREORIENTACJĄ, ORIENTACJĄ ORAZ DORADZTWEK ZAWODOWYM W ZESPOLE SZKOLNO – PRZEDSZKOLNYM W LUBOCHNI

W programie uwzględniono cztery obszary celów, które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej.

1. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy.

PRZEDSZKOLE

Kończąc wychowanie przedszkolne i rozpoczynając naukę w szkole, w obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych;
- 1.5. opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy, koncert, poczta...);
- 2.5 wskazuje związki pomiędzy zainteresowaniami a pracą zawodową na wybranym przez siebie przykładzie;
- 2.6 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.
- 3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIE PRZEZ CAŁE ŻYCIE** – dziecko:
- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.
- 4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH** – dziecko:
- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania (lub działania grupy) poprzez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach (indywidualnie i w ramach grupy).

RODZAJ DZIAŁANIA/TEMATYKA ZAJĘĆ	METODY I FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY I SOJUSZNICY	TERMIN	UWAGI DO REALIZACJI/ KOMENTARZE
Poznawanie własnych zasobów: 1. <i>Moje pierwsze port folio</i> 2. <i>Urządzamy kąciki zainteresowań</i> 3. <i>Moje życie to pasja</i>	Dziecko określa – co lubi robić; indywidualna praca plastyczna lub praca grupowa w formie gazetki ściennej; Dziecko podaje przykłady różnych zainteresowań, opowiada o sobie w grupie rówieśniczej	Zajęcia prowadzone przez nauczycieli – wychowawców (przy współdziałaniu rodziców, zaproszonych gości) w ramach realizacji podstawy programowej jak również w ramach zajęć wynikających	Według planu pracy danej grupy przedszkolnej	

<p>4. <i>Dzień inny niż wszystkie, czyli: Co tu robić?, W co się bawić?</i></p>	<p>Dziecko podejmuje działania i opisuje co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.</p>	<p>z rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej</p>		
<p>Świat zawodów i rynek pracy: 1. <i>Praca dla innych</i> 2. <i>Przewodnik po zawodach</i> 3. <i>Wszyscy dla wszystkich</i> 4. <i>Wiem, kto pracuje w przedszkolu</i> 5. <i>W zagadce ukryty jest zawód</i> 6. <i>Co potrafią sprawne ręce?</i> 7. <i>Jestem twórcą</i></p>	<p>Dziecko odgrywa różne role zawodowe w zabawie, podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby, wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy ,koncert, poczta...), wskazuje związki pomiędzy zainteresowaniami, a pracą zawodową na</p>	<p>Jak wyżej</p>	<p>Według planu pracy danej grupy przedszkolnej</p>	

	wybranych przez siebie przykładzie, podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny			
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie: 1. <i>Jak jest w szkole?</i> 2. <i>Gdy będę większy to...</i>	Dziecko nazywa etapy edukacji, nazywa czynności, których lubi się uczyć	Jak wyżej	Według planu pracy danej grupy przedszkolnej	
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych: 1. <i>Kim chcę zostać w przyszłości?</i> 2. <i>Mój pokój – mój świat.</i> 3. <i>Plejada zainteresowań.</i> 4. <i>Jak jest w szkole?</i> 5. <i>Co tu robić, w co się bawić?</i>	Dziecko opowiada, kim chciałoby zostać w przyszłości, na miarę swoich możliwości planuje własne działania poprzez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu, podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach (indywidualnie i w ramach działań grupy)	Jak wyżej	Według planu pracy danej grupy przedszkolnej	

Realizacja powyżej wskazanych treści jest wkomponowana w realizowany na tym etapie edukacyjnym program wychowania przedszkolnego.

Literatura:

Mapa Karier <https://mapakarier.org/inspirations/przedszkole>

Bujakowski M. Chmiel I. Hytkowska – Fąfara J. Łabędzka – Stanecka K. i inni – „Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola z proponowanymi scenariuszami” ORE, Warszawa 2017

Forma B., Przepióra A., „Poznajemy zawody”, Cz. 1, 2, 3. Wydawnictwo „Blżej przedszkola”, Kraków 2016

Grzeszkiewicz B. (red.) „Preorientacja zawodowa dzieci w wieku przedszkolnym”, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2004

Maćkowiak A. „Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach”. Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016

Maćkowiak A. „Zgadnij, kto to?” Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011

Strzeмиńska – Więckowiak D. „Kim zostanę?” Wierszyki o zawodach”, SBM, Warszawa 2014

Edukacja wczesnoszkolna – klasy I – III

Kończąc edukację wczesnoszkolną, w obszarach:

1. POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;

1.2 prezentuje swoje zainteresowania na forum;

1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. SWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach);
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje role zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.
- 3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIE PRZEZ CAŁE ŻYCIE** – uczeń:
- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.
- 4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH** – uczeń:
- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

RODZAJ DZIAŁANIA/TEMATYKA ZAJĘĆ	METODY I FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY I SOJUSZNICY	TERMIN	UWAGI DO REALIZACJI/ KOMENTARZE
Poznawanie własnych zasobów: 1. <i>Lubię to! Każdy ma swoje zainteresowania.</i> 2. <i>Jak rozwijają się zainteresowania?</i> 3. <i>Gala talentów – jesteśmy mistrzami!</i>	Uczeń opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; prezentuje swoje zainteresowania na forum klasy, podaje przykłady	Zajęcia prowadzone przez nauczycieli – wychowawców w ramach realizacji podstawy programowej jak również w ramach zajęć wynikających z rozporządzenia w		

<p>4. <i>Sprawne ręce mogą więcej, czyli jak zrobić coś z niczego?</i></p> <p>5. <i>„W mrowisku” zabawa w programowanie</i></p> <p>6. <i>Jak spędzam mój wolny czas?</i></p> <p>7. <i>Zabawy w teatr – zabawy dramowe</i></p> <p>8. <i>Razem możemy więcej</i></p>	<p>różnorodnych zainteresowań ludzi, rozpoznaje swoje mocne strony w różnych obszarach, podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych, prezentuje swoje umiejętności</p>	<p>sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej</p>		
<p>Świat zawodów i rynek pracy:</p> <p>1. <i>Zawody moich rodziców. Mój dom, moja rodzina.</i></p> <p>2. <i>Miasteczko zawodów:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Do czego potrzebne jest powietrze? Wykonywanie doświadczeń, poznawanie przyczyn zanieczyszczenia powietrza, jego rola w oddychaniu (praca ekologa)</i> • <i>Moja szkoła. Reporterskim okiem – wywiady z pracownikami zawodów,</i> 	<p>Uczeń odgrywa różne role zawodowe w zabawie, podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach, opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka, omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształtowanie</p>	<p>Jak wyżej</p>		

<p><i>które możemy spotkać w szkole.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wycieczka do lasu – zapoznanie z pracą leśniczego.</i> • <i>Ze szkoły do laboratorium – wynalazki.</i> • <i>Magia teatru. Poznawanie zawodów związanych z teatrem.</i> • <i>Praca policjanta – jego rola w ruchu drogowym.</i> • <i>Gdy choruje moje zwierzątko – poznajemy pracę weterynarza.</i> • <i>Kto może zostać pilotem?</i> • <i>Co to jest i do czego służy?</i> • <i>Zabawa w sklep – poznajemy pracę sprzedawcy.</i> • <i>Chlebowa historia. Poznajemy pracę gospodarza, młynarza.</i> 	<p>otoczenia, w którym funkcjonuje,, opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu, posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny</p>			
<p>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Po co się uczyć?</i> 2. <i>Co to jest źródło wiedzy i jak z niego korzystać?</i> 	<p>Uczeń uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności,</p>	<p>Jak wyżej</p>		

<p>3. <i>Udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych</i></p> <p>4. <i>Jestem miłośnikiem... ja się na tym znam...</i></p>	<p>wskazuje treści, których lubi się uczyć, wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich,</p>			
<p>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych:</p> <p>1. <i>Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan? Kim chciałbym zostać w przyszłości?</i></p> <p>2. <i>Jutro pojedziemy daleko...planowanie wycieczki klasowej</i></p> <p>3. <i>Moje marzenia i pragnienia – „Drzewo życzeń”</i></p>	<p>Uczeń opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić, planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na czynności i zadania niezbędne do realizacji celu, próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą</p>	<p>Jak wyżej</p>		

Literatura:

Mapa Karier <https://mapakarier.org/inspirations/klasa-I-III>

Bartosz B. Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych; http://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Czapla B., Matyszewska B., i inni Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017

Dołęga – Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEiZU, Warszawa 2014, <http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Forma B., Przepióra A., „Poznajemy zawody”, Cz. 1, 2, 3. Wydawnictwo „Blżej przedszkola”, Kraków 2016
 Maćkowiak A. „Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach”. Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016
 Maćkowiak A. „Zgadnij, kto to?” Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011
 Strzeмиńska – Więckowiak D. „Kim zostanę?” Wierszyki o zawodach”, SBM, Warszawa 201

Klasy IV – VI

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania/uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup, opisuje różne drogi dojścia do nich oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- 3.1 wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą.

RODZAJ DZIAŁANIA/TEMATYKA ZAJĘĆ	METODY I FORMY REALIZACJI	REALIZATORZY I SOJUSZNICY	TERMIN	UWAGI DO REALIZACJI/ KOMENTARZE
---------------------------------------	---------------------------------	------------------------------	--------	------------------------------------

<p>Poznanie własnych zasobów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ja – to znaczy kto?</i> 2. <i>Moc jest ze mną – ja też jestem supermanem.</i> 3. <i>Dzień kreatywnych pasjonatów.</i> 4. <i>Dzień mistrza.</i> 	<p>Uczeń określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje, wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia, podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość, prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców.</p>	<p>Zajęcia prowadzone przez nauczycieli – wychowawców w ramach realizacji podstawy programowej (w ramach godziny wychowawczej i lekcji przedmiotowych) jak również w ramach zajęć wynikających z rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej</p>		
<p>Świat zawodów i rynek pracy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Po co mi ta praca?</i> 2. <i>Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia różnych ról zawodowych.</i> 	<p>Uczeń wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup, opisuje różne drogi dojścia do nich</p>	<p>Jak wyżej</p>		

<p>3. <i>Wybieram ten zawód, bo...</i></p> <p>4. <i>Jak oszczędzić pierwszy milion?</i></p>	<p>oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach, opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka, podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe, posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny, wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.</p>			
<p>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:</p> <p>1. <i>Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy?</i></p> <p>2. <i>Jak się uczyć szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się</i></p> <p>3. <i>Kolorowa podróż po świecie edukacji</i></p>	<p>Uczeń wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki, wskazuje przedmioty szkolne, których lubi</p>	<p>Jak wyżej</p>		

<p>4. <i>Umiejętności – od przeszłości do przyszłości</i></p> <p>5. <i>Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe</i></p> <p>6. <i>W szkole czy poza szkołą - gdzie się uczymy?</i></p>	<p>się uczyć, samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy</p>			
<p>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych:</p> <p>1. <i>Kim chcę zostać w przyszłości?</i></p> <p>2. <i>Gotowi? Trzy, dwa, jeden, start!</i></p>	<p>Uczeń opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych, planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu, próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą.</p>	<p>Jak wyżej</p>		

Literatura:

Mapa Karier <https://mapakarier.org/inspirations/klasa-IV-VI>

Bartosz B. Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych; http://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Brzezińska – Lauk, Kruk – Krymula E. Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017

Wybieram zawód – pakiet edukacyjny dla klas 4-6 szkoły podstawowej <http://www.scholaris.pl/zasob/103923>

Dołęga – Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEiZU, Warszawa 2014, <http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Greiner I. Kania I. Kudanowska E. i inni Materiały metodyczno – dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEiZU, Warszawa 2006

Paszowska – Rogacz A. Tarkowska M. Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEiZU, Warszawa 2004

Klasa VII - VIII

W obszarze **POZNANIE SIEBIE** uczeń:

- rozpoznaje swoje zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy; określa swoje wartości;
- określa swoje aspiracje i potrzeby związane z własnym rozwojem i możliwe sposoby ich realizacji.

W obszarze **INFORMACJE EDUKACYJNO-ZAWODOWE** uczeń:

- rozumie pojęcie kompetencji i kwalifikacji zawodowych,
- analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia,
- zna system edukacji w Polsce w tym rodzaje szkół i uczelni wyższych,
- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody,
- wskazuje drogi zdobycia wybranych zawodów.

W obszarze **RYNEK PRACY** uczeń:

- charakteryzuje wybrane zawody,
- rozumie pojęcie kompetencji na rynku pracy,
- poznał zawody przyszłości.

Tematyka zajęć w klasie VII

Bloki tematyczne	Temat zajęć	Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w klasie VII
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	1. Dlaczego warto się uczyć?	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje stan zdrowia oraz określa jego wpływ na wykonywanie zadań zawodowych; - dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery lub ścieżki zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; - rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjnych zawodowych; - rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu drogi edukacyjno-zawodowej.
	2. Jak nauczyć się uczyć?	
	3. Oferty edukacyjne po szkole podstawowej, czyli gdzie i jak mogę się dalej rozwijać?	
	4. Co warto brać pod uwagę wybierając kolejne etapy kształcenia?	
	5. Autodiagnoza własnych możliwości i predyspozycji.	
	6. Książka o mnie.	

Poznawanie własnych zasobów	<p>7. Czy moje umiejętności, cele i ambicje odpowiadają zawodowi moich marzeń?</p> <p>8. W twórczym poszukiwaniu argumentów, czyli, jak podejmować dobre decyzje?</p>	
Świat zawodów i rynek pracy	<p>9. Zawodowa gra słów – poznajemy zawody.</p> <p>10. Klasyfikacja zawodów i specjalności.</p> <p>11. Zawód, który do mnie pasuje.</p> <p>12. Kompetencje na rynku pracy.</p> <p>13. Zawody przyszłości.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania; - porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.

Tematyka zajęć w klasie VIII

Bloki tematyczne	Temat zajęć	Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w klasie VIII
<p>Poznawanie własnych zasobów</p>	<p>Książka o mnie. Moje zainteresowania, uzdolnienia, predyspozycje.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moje możliwości i ograniczenia. 2. Wymarzony zawód – moje zasoby a wymagania rynku pracy. 3. 7 nawyków skutecznego nastolatka. 4. Mam szansę na sukces! O umiejętnościach sprzyjających realizacji planów i aspiracji (plan rozwoju osobistego) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje stan zdrowia oraz określa jego wpływ na wykonywanie zadań zawodowych; - dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery lub ścieżki zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; - rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjnych zawodowych; - rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu drogi edukacyjno-zawodowej.

<p style="text-align: center;">Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową, czyli system edukacji w Polsce i mojej okolicy. 6. Analiza oferty szkół ponadpodstawowych i wyższych pod kątem możliwości dalszego kształcenia. 7. Planuję drogę do najlepszego dla mnie zawodu. 8. Uczymy się nie tylko w szkole – o roli edukacji nieformalnej. 9. Pułapki na drodze podejmowania decyzji edukacyjno – zawodowych. 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i wyższych pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji; - analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznawania własnych zasobów - podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjnej i zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym
---	--	---

<p>Świat zawodów i rynek pracy</p>	<p>10. Jak zostać fachowcem, czyli o roli kwalifikacji i kompetencjach w profilu zawodowym.</p> <p>11. Czy praca w zawodzie moich marzeń wygląda tak, jak sobie ją wyobrażam?</p> <p>12. Posmakuj zawód.</p> <p>13. Zawody przyszłości.</p> <p>14. Jak cię widzą, tak... cię zatrudnią – o pułapkach autoprezentacji.</p> <p>15. Savoir – vivre w pracy.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskania, - definiuje własne preferencje dotyczące form i charakteru pracy, porównuje je z wymogami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
---	--	---

Literatura:

Mapa Karier <https://mapakarier.org/inspirations/klasa-VII-VIII>

Bartosz B. Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych; http://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Dziurkowska A. i inni. Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017

Dołęga – Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEiZU, Warszawa 2014, <http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Greiner I. Kania I. Kudanowska E. i inni Materiały metodyczno – dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEiZU, Warszawa 2006

Paszowska – Rogacz A. Tarkowska M. Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEiZU, Warszawa 2004

Rosalska M. Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego, KOWEiZU, Warszawa 2012

Santorski J. Konel M, Le Guern B. Prymusom dziękujemy. Nowe spojrzenie na życie i karierę. Warszawa 2007

Zawadka M. Chcę być kimś. Cz. 1,2,3 Wydawnictwo Mind Dream 2016

Covey S. & nawyków skutecznego nastolatka, Rebis, Poznań 2011

Program realizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w roku szkolnym 2023/24

Lp.	Tematyka działań	Klasa	Metody i formy realizacji	Termin	Osoba odpowiedzialna
Semestr pierwszy					
	Spotkanie zespołu ds. realizacji doradztwa zawodowego, analiza założeń programu doradztwa zawodowego na rok szkolny 2023/24		Dyskusja, analiza potrzeb	wrzesień	Dyrektor, doradca zawodowy
	Ewaluacja ex-ante: Diagnoza potrzeb doradczych uczniów	VII, VIII	Sondaż, ankieta, dyskusja grupowa	wrzesień	Doradca zawodowy
	Ewaluacja ex-ante: Diagnoza planów i aspiracji edukacyjnych i zawodowych	VIII	Sondaż	Wrzesień/październik	Doradca zawodowy
	Ewaluacja ex-ante: Analiza dostępnych zasobów (także w kontekście edukacji zdalnej lub hybrydowej)			Wrzesień	Dyrektor, doradca zawodowy
	Analiza danych uzyskanych z diagnozy		Omówienie uzyskanych informacji z pedagogiem, psychologiem, wychowawcami klas	Październik	Doradca zawodowy

	Realizacja zajęć z doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII	VII, VIII	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia obowiązkowe • Godziny wychowawcze • Tematy zajęć wyodrębnione z podstawy programowej realizowanej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na wszystkich przedmiotach 	Wrzesień - styczeń	Doradca zawodowy Wychowawca Nauczyciele przedmiotowi
	Realizacja zajęć z orientacji zawodowej w klasach I-III	I-III	Tematy zajęć wyodrębnione z podstawy programowej realizowanej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego	Wrzesień - styczeń	Wychowawcy – nauczyciele klas I-III
	Realizacja zajęć z orientacji zawodowej w klasach IV-VI	IV-VI	Tematy zajęć wyodrębnione z podstawy programowej realizowanej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na wszystkich przedmiotach	Wrzesień - styczeń	Wszyscy nauczyciele ucący w klasach IV-VI
	Warsztat dla uczniów klas IV – VI „Jak uczyć się efektywnie, czyli o nawykach skutecznego nastolatka”	IV-VI	Warsztat wg zgłoszonych przez wychowawców potrzeb	Październik - styczeń	Pedagog szkolny

	Informacje doradcze dla rodziców klas VIII – Jak pomóc dziecku wybrać szkołę i zawód”		Wysłanie przydatnych materiałów za pomocą e - dziennika	Październik	Doradca zawodowy
	Prowadzenie gazetki ściennej dotyczącej doradztwa edukacyjno - zawodowego		Gazetka ścienna	Cały semestr	Pedagog szkolny
	Indywidualne doradztwo edukacyjno - zawodowe	VIII	Indywidualne konsultacje	Cały rok	Doradca zawodowy Pedagog Psycholog
	Ewaluacja formatywna	VIII	Sondaż	Koniec semestru	Doradca zawodowy
1. Semestr drugi					
	Realizacja zajęć z doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII	VII VIII	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia obowiązkowe • Godziny wychowawcze • Tematy zajęć wyodrębnione z podstawy programowej realizowanej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na wszystkich przedmiotach 	Luty - czerwiec	Doradca zawodowy Wychowawca Nauczyciele przedmiotowi
	Realizacja zajęć z orientacji zawodowej w klasach I-III	I-III	Tematy zajęć wyodrębnione z podstawy programowej realizowanej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego	Luty - czerwiec	Wychowawcy – nauczyciele klas I-III

	Realizacja zajęć z orientacji zawodowej w klasach IV-VI	IV-VI	Tematy zajęć wyodrębnione z podstawy programowej realizowanej na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na wszystkich przedmiotach	Luty - czerwiec	Wszyscy nauczyciele uczący w klasach IV-VI
	Współkoordynowanie działań związanych z rekrutacją do szkół ponadpodstawowych	VIII	Lekcje wychowawcze, indywidualne konsultacje	Semestr II	Wychowawcy klas Doradca zawodowy
	Warsztaty dla uczniów klas I-III „Fascynujący świat zawodów”	I-III	Warsztat wg zgłoszonych przez wychowawców potrzeb	Luty - kwiecień	Pedagog szkolny
	Spotkanie z doradcą zawodowym Powiatowego Urzędu Pracy	VIII	Spotkanie informacyjno - doradcze		Pedagog szkolny
	Warsztat z doradcą zawodowym z Poradni psychologiczno - pedagogicznej	VIII	Warsztat		Pedagog szkolny
	Targi edukacyjne	VIII	Udział w wydarzeniu	II semestr	Pedagog szkolny Wychowawcy klas
	Prowadzenie gazetki ściennej dotyczącej doradztwa edukacyjno - zawodowego		Gazetka ścienna	II semestr	Doradca zawodowy
	Indywidualne doradztwo edukacyjno - zawodowe	VIII	Indywidualne konsultacje	Cały rok	Doradca zawodowy Pedagog Psycholog
	Ewaluacja końcowa	VII, VIII nauczyciele rodzice	Sondaż, analiza dokumentacji szkolnej	Koniec II semestru	Doradca zawodowy pedagog psycholog

Podmioty, z którymi szkoła będzie współpracowała przy realizacji zadań:

- Poradnia psychologiczno – pedagogiczna w Tomaszowie Mazowieckim
- Fundacja Katalyst Education – Mapa Karier
- Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Mazowieckim
- Szkoły ponadpodstawowe w powiecie tomaszowskim.

Program przygotował zespół w składzie:

Zatwierdzono do realizacji w dniu.....